

Cuprins

| | |
|--|-----|
| Abrevieri | VII |
| Vol. I. Teoria generală..... | 1 |
| Vol. II. Procedura contencioasă în fața primei instanțe. Procedura necontencioasă judiciară | 99 |
| Vol. III. Căile de atac. Procedurile speciale | 195 |

Vol. I. Teoria generală

În condițiile art. I din Legea nr. 310/2018, Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 247 din 10 aprilie 2015, cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 13, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(2) Părțile au dreptul, în tot cursul procesului, de a fi reprezentate sau, după caz, asistate în condițiile legii.”

Comentariu:

Modificarea textului a fost necesară pentru a fi pus în concordanță cu Decizia Curții Constituționale nr. 462/2014.

În cuprinsul cursului (par. 152-153, p. 113-115; par. 327, p. 464) s-a făcut deja analiza art. 13 alin. (2) C.proc.civ., prin raportare la decizia Curții Constituționale.

2. La articolul 41, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 41

(1) Judecătorul care a pronunțat o încheiere interlocutorie sau o hotărâre prin care s-a soluționat cauza nu poate judeca aceeași pricină în apel, recurs, contestație în anulare sau revizuire și nici după trimiterea spre rejudecare, cu excepția cazului în care este chemat să se pronunțe asupra altor chestiuni decât cele dezlegate de instanța de apel sau, după caz, de recurs.”

Comentariu:

Par. 34-2, p. 308, se modifică în sensul următor:

2. Hotărârea a fost casată cu trimitere spre rejudecare

34-2. a pronunțat o încheiere interlocutorie¹⁾ sau o hotărâre prin care s-a soluționat cauza și este investit în urma trimiterii spre rejudecare a aceleiași cauze²⁾.

Indiferent dacă a pronunțat doar o încheiere interlocutorie, în sensul art. 235 C.proc.civ., sau o hotărâre finală – sentință sau decizie –, judecătorul este incompatibil numai dacă prin aceste acte de procedură „s-a soluționat cauza”.

Cum Codul nu distinge, se poate susține că sintagma „s-a soluționat cauza” trebuie înțeleasă în sensul că judecătorul s-a pronunțat asupra oricărei chestiuni litigioase, indiferent după cum soluția a fost dată în temeiul unei excepții procesuale (de procedură sau de fond) sau asupra fondului acelei chestiuni.

Însă, pentru a determina dacă judecătorul este sau nu incompatibil, trebuie analizat și dacă, în etapa rejudecării după trimitere, el ar urma să se pronunțe din nou cu privire la aspectul pe care l-a mai dezlegat o dată, în etapa procesuală anterioară. Cu alte cuvinte, simplul fapt că judecătorul „a soluționat cauza” nu îl face incompatibil automat. Rezultă aceasta din partea finală a art. 41 alin. (1) C.proc.civ., în care se arată că, prin excepție de la situațiile enumerate anterior, judecătorul nu este incompatibil dacă „este chemat să se pronunțe asupra altor chestiuni decât cele dezlegate de instanța de apel sau, după caz, de recurs”.

Așadar, dacă judecătorul a admis o excepție de procedură – ex.: perimare, lipsa dovezii calității de reprezentant, litispendență, conexitate etc. – sau chiar de fond și a respins sau anulat cererea, iar instanța de control judiciar a apreciat că soluția pe care a dat-o este

¹⁾ În jurisprudența anterioară noului Cod de procedură civilă s-a decis că „pronunțarea unei încheieri premergătoare la instanța de fond, prin care s-a dispus suspendarea soluționării cauzei, în baza dispozițiilor art. 244 pct. 1 C.proc.civ., nu atrage incompatibilitatea judecătorului de a soluționa pricina în calea de atac.” – C.A. București, s. a III-a civ., dec. nr. 1225/2001, *apud* M. Tăbârcă, Gh. Buta, *Codul...*, p. 148, nr. 2.

²⁾ În doctrina anterioară noului Cod de procedură civilă s-a spus că „rațiunea acestei dispoziții este evidentă: se presupune că o persoană care și-a exprimat o dată părerea asupra unei cauze, într-unul din modurile arătate, numai cu greu și-o va schimba și că de aceea nu este indicat să mai ia parte la judecarea ei.” – A. Hilsenrad, I. Stoienescu, *Procesul...*, p. 133.

În jurisprudența anterioară noului Cod de procedură civilă s-a decis că „judecătorul care a mai soluționat un apel în care a figurat Consiliul local Giurgiu nu este incompatibil să judece un al doilea apel privitor la aceeași parte, câtă vreme cel de-al doilea apel nu este soluționat ca efect al rejudecării după casarea cu trimitere.” – C.A. București, s. a IV-a civ., dec. nr. 2007/2002, *apud* M. Tăbârcă, Gh. Buta, *Codul...*, p. 148, nr. 2.



nelegală/netemeinică și, după caz, a anulat ori a casat hotărârea, dispunând trimiterea cauzei spre rejudecare¹⁾, judecătorul nu este incompatibil, pentru că prin admiterea excepției procesuale nu „s-a soluționat cauza” în sensul urmărit de legiuitor atunci când a instituit incompatibilitatea. În acest caz, judecătorul nu este incompatibil pentru că, în urma dezlegării date de instanța de apel sau de recurs, nu ar mai putea pune în discuția părților problema ce a format obiect al excepției procesuale pe care instanța de control judiciar a stabilit că a soluționat-o greșit.

Din aceleași rațiuni, nu este incompatibil judecătorul care, pe parcursul procesului, a admis, de exemplu, excepția lipsei procedurii de citare și a dispus refacerea citării, încheierea dată fiind una interlocutorie.

Totuși, dacă trimiterea spre rejudecare a fost consecința analizării unei alte chestiuni decât cea care a stat la baza soluției date de judecător, acesta este incompatibil. De pildă, dacă cererea de chemare în judecată este respinsă ca fiind formulată de o persoană lipsită de calitate procesuală ori este anulată ca netimbrată, iar instanța de apel admite apelul și trimite cauza spre rejudecare, întrucât reclamantul nu a fost legal citat, judecătorul care a judecat în primă instanță este incompatibil, pentru că el va putea pronunța din nou aceeași soluție.

De asemenea, va fi incompatibil judecătorul care s-a pronunțat asupra fondului, pentru că el poate să pronunțe și cu ocazia rejudecării aceeași soluție, înlăturând în același timp viciile pentru care hotărârea a fost casată, astfel încât respectă și caracterul obligatoriu al deciziei prin care s-a dispus anularea sau casarea cu trimitere. Or, nu aceeași este situația judecătorului care s-a pronunțat pe cale de excepție. Odată ce instanța de control judiciar a stabilit, cu putere de lucru judecat, că excepția a fost greșit admisă, acest judecător nu mai poate să admită din nou excepția și să pronunțe aceeași soluție, pentru că ar încălca puterea de lucru judecat a hotărârii instanței de control judiciar, ceea ce ar face ca hotărârea sa să fie din nou susceptibilă de desființare.

¹⁾ Soluția este aceeași dacă instanța de apel apreciază în mod eronat că este întemeiat *motivul de apel* care vizează nelegala citare a apelantului, astfel încât, fără să mai examineze celelalte motive de apel, anulează sentința și trimite cauza spre rejudecare, în condițiile art. 480 alin. (3) teza a II-a C.proc.civ., iar instanța de recurs constată că hotărârea din apel este greșită, casează decizia și trimite cauza spre rejudecare în apel.

36. La articolul 398, alineatul (3) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(3) În cazul în care majoritatea nu poate fi realizată, procesul se judecă în complet de divergență, constituit prin includerea în completul inițial și a unui judecător din planificarea de permanență.”

Comentariu:

În curs, par. 8-2, pp. 295-296, se modifică în sensul următor:

8-2. completul de divergență se alcătuiește prin includerea în completul inițial a unui judecător din planificarea de permanență, în condițiile art. 398 alin. (3) C.proc.civ., respectiv art. 17 alin. (2) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară.

În cazul completului de divergență se poate vorbi atât despre un aspect „cantitativ” al compunerii, care rezultă din numărul de judecători care trebuie să facă parte din complet, cât și despre un aspect „calitativ” al compunerii, întrucât din acest complet nu pot face parte orice judecători, ci numai aceia identificați de legiuitor, respectiv cei doi judecători inițiali, la care se adaugă judecătorul din planificarea de permanență.

37. Articolul 402 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 402. Pronunțarea hotărârii

Hotărârea se poate pronunța în ședință publică, la locul unde s-au desfășurat dezbaterile, de către președinte sau de către un judecător, membru al completului de judecată, care va citi minuta, indicând și calea de atac ce poate fi folosită împotriva hotărârii sau se poate pronunța prin punerea soluției la dispoziția părților de către grefa instanței.”

Comentarii:

În curs, par. 63, p. 35; par. 433-3, p. 518 și par. 26, p. 969, se modifică în sensul următor:

I.

63. Cât privește pronunțarea, art. 402 C.proc.civ. prevede că hotărârea se poate pronunța în ședință publică, la locul unde

2. Completul de divergență

Pronunțarea se face în ședință publică

s-au desfășurat dezbaterile, de către președinte sau de către un judecător, membru al completului de judecată, care va citi minuta, indicând și calea de atac ce poate fi folosită împotriva hotărârii sau se poate pronunța prin punerea soluției la dispoziția părților de către grefa instanței.

Iar conform art. 396 alin. (2) C.proc.civ., în cazul amânării prevăzute la alin. (1), președintele, odată cu anunțarea termenului la care a fost amânată pronunțarea, poate stabili că pronunțarea hotărârii se va face prin punerea soluției la dispoziția părților prin mijlocirea grefei instanței.

Așadar, pronunțarea hotărârii poate fi făcută în două modalități:

- în ședință publică, la locul unde s-au desfășurat dezbaterile, de către președinte sau de către un judecător, membru al completului de judecată, care va citi minuta, indicând și calea de atac ce poate fi folosită împotriva hotărârii; sau

- prin punerea soluției la dispoziția părților prin mijlocirea grefei instanței.

II.

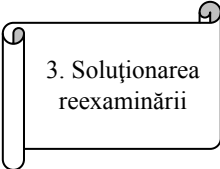
433-3. cererea de reexaminare se soluționează în camera de consiliu de un alt complet, instanța pronunțându-se prin încheiere irevocabilă¹⁾ [alin. (3)].

Deși atât cererea de acordare a ajutorului public judiciar, cât și cererea de reexaminare se soluționează în camera de consiliu, față de dispozițiile art. 402 C.proc.civ., pronunțarea încheierii trebuie să fie făcută în ședință publică, afară de cazul în care pronunțarea se face prin punerea soluției la dispoziția părților prin mijlocirea grefei instanței.

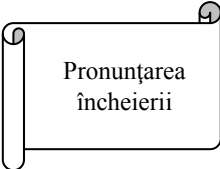
III.

26. Numai judecata cererii de reexaminare se face în camera de consiliu.

Pronunțarea încheierii se face, potrivit art. 402 C.proc.civ., în ședință publică ori prin punerea soluției la dispoziția părților prin mijlocirea grefei instanței.



3. Soluționarea reexaminării



Pronunțarea încheierii

¹⁾ Conform art. 8 din Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, de la data intrării în vigoare a Codului de procedură civilă, referirile din cuprinsul actelor normative la hotărârea judecătorească „definitivă și irevocabilă” sau, după caz, „irevocabilă” se vor înțelege ca fiind făcute la hotărârea judecătorească „definitivă”.